

מיוחדת! – משה שוורץ

תמר, בחורה ב17 באחת האולפנות בארץ, היתה בדרך חזרה הביתה. כבר כמה ימים היא לא מרגישה טוב והיא החליטה לקפוץ לקופת חולים השכונתית, לברר מה יש לה. – תמר נכנסה, אמרה שלום למזכירה ופנתה לחכות בתור לרופא. לפניו בתור היה רק איש אחד, לא צעיר ולא רזה במיוחד, יושב ומתנשף בכבדות. דלת חדר הרופא נפתחה והרופא פולט את האמירה השבלונית: "הבא בתור". תמר התיישבה לה ליד הדלת. כעבור דקה היא שומעת צעקות מבעד לדלת. "אסור לך להמשיך כך! אם תמשיך לאכול בשר ומוצרים שמנים, תגיע במקרה הטוב, לטיפול נמרץ ובמקרה הפחות טוב, ל'חברה קדישא'. אינך יודע שבשר ושומן מלאים בכולסטרול ומעלים את הסיכון לשבץ מוחי! תוכל כך לסיים את החיים שלך בגיל צעיר. אני אישית מכיר כמה שסיימו ככה את החיים שלהם."

תמר שומעת ותופסת את עצמה – "למה לא אמרו לי את זה קודם???" "בזמן האחרון באמת אכלתי הרבה בשר", היא חושבת לעצמה. היא יוצאת שמחה מקופת החולים ומחליטה שהיא יותר לא נוגעת בבשר, שומן, או כל דבר שמזכיר בשר. "לא רוצה לגמור כמו ההוא."

מספר שבועות לאחר מכן, באותו חדר הרופא השכונתי, מגיעה תמר ונוחתת על הכיסא באפיסת כוחות. לאחר בדיקה קצרה, שוב היא שומעת אותו צועק. הפעם היא הקורבן. "את לא אוכלת. את חייבת לאכול. אין מחלה שלא באה אם לא אוכלים כמו שצריך – כמה שיותר בשר, דגים, גבינה... רק ככה יהיו לך כל הויטמינים והמינרלים הנדרשים לך כל כך!" תמר שומעת, ולא מבינה, "לפני כמה שבועות הוא אמר שכל המחלות באות אם אוכלים בשר ושומן, ועכשיו הוא צועק עלי שלא אכלתי בשר ושזה הכי בריא? איזה רופא זה? בכל חולה שהוא נתקל, הוא יורה לכל הכיוונים? לזה אומר ככה ולזה אומר ככה?"

בתחום הרפואי די קל לנו להבין, שלא כל ההדרכות וההנחיות מתאימות לכל בני האדם. לכל אחד יש את ההדרכה המתאימה לו. גם בתחום המגדרי, לכל אחד יש את ההדרכה המתאימה רק לו והמשימות המתאימות רק לו. אם נבלבל את היוצרות, נמסכן את האנשים ואת הנשים אף יותר. לא סתם אמרו חז"ל על "עבודת פֶּרֶךְ" – 'שהיו מחליפין מלאכת אנשים לנשים ומלאכת נשים לאנשים' (-סוטה י"א:). היום קוראים לזה קידמה...

...הדברים אשר יכינו לקבל הרשמים האלהיים, אינם ביכולת אדם לשער כמותם ואיכותם... ולא ידעו זמניהם ומקומותם וחיבורם, וצריך בזה ידיעה שלימה מפורשת מאלהים. ומי שהגיעו הדבר הזה וקיים אותו על תנאיו בלב שלם, הוא המאמין. ומי שהשתדל לקבל הענין ההוא במחקר וסברות והקשות ממה שימצא בספרי הורדת הרוחניות והמזלות, הוא הממרה, כי הוא מקריב הקרבנות מהקשה וסברא, ואינו יודע אמתת מה שראוי, וכמה, ואיך, ובאיזה מקום, וענינים רבים, ספורם יארך.

משל למה הדבר דומה? לכסיל, שחדר לאוצר התרופות של רופא הידוע בתרופותיו המועילות, בשעה שהרופא איננו, ובראותו אנשים רבים צובאים על האוצר ההוא, לבקש רפואת נפשם, התחיל מוציא אליהם תרופות, מבלי שהיה מכיר בטיב התרופות, ולא כמה ראוי להשקות מכל תרופה לכל איש ואיש, ונמצא זה ממית אנשים באותן התרופות שיכלו להועיל להם. ואם יזדמן שיקבל אחד מהם תועלת, בתרופה מן האוצר ההוא, ימשכו בני אדם אחריה ויאמרו כי היא המועילה, עד אשר יראו כי תוחלתם נכזבה, או שימצאו אחר כך תועלת מקרית בתרופה אחרת וימשכו אחריה, ולא ידעו כי המועיל מצד עצמו לא היה כי אם חכמתו של אותו הרופא שהכין תרופה מיוחדת לכל חולה במנה הראויה לו, והיה מצוה לכל חולה מה צריך לכל רפואה ורפואה – איזה מאכל ומשקה, תנועה ומנוחה, שינה ויקיצה, שאיפת אויר או שכיבה במיטה וזולתם.

ועל הדרך הזה היו בני אדם קודם משה, נפתים להבלי הכוכבים ולדעות חכמי הטבע בדורם, ועוברים מדת לדת ומאלוה לאלוה, בשכחם סיבת הסיבות, והם בעצמם סבה לנזקים. והאמת היא, שהמועיל מצד עצמו הוא החיבור לענין האלהי, והמזיק בעצמו הוא העדרו. (ספר הכוזרי מאמר א אות עט).

לפני שהיה 'וויז'

6:41 בבוקר. חיים סיים להתארגן, לקח את התיק והמפתחות ויצא במהירות מביתו, היום יום שני, הוא עובד מחוץ לעיר. "תמיד אני מאחר" חשב לעצמו, "הכבישים בפתח תקווה תמיד פקוקים ומלאים רמזורים. צריך להקיף את כל העיר כדי להגיע". הוא נכנס לרכב, הניע ונסע מהר ככל שיכל, עבר בכל הרחובות המוכרים לו כל כך בעירו. בצומת הכניסה לפ"ת, ברמזור, סימן לו איזה חרדי שהוא רוצה טרמפ'. בדרך כלל הוא לא עוצר לחבר'ה האלה, אין לו זמן לזה. הפעם גם ככה היה אדום ברמזור והוא סימן לו להכנס. "לאן אתה מגיע?" שאל מיד כשנכנס, "לריב"ז" פלט חיים בחוסר סבלנות כשהוא לוחץ על הגז קדימה ברמזור וחושב על כל הפקקים שעוד צפויים לו. לפתע אומר לו החרדי, "קח כאן ימינה, זה יותר קצר". חיים לא נטה כל כך להיענות ל"טיול" שהחרדי הציע לו, "לך תדע, אולי הוא גם רוצה שאקח אותו עד הבית..." אבל הצצה מהירה בשעון, שכנעה אותו שאולי בכל זאת כדאי לו לקחת את הסיכון. חיים נכנס ברחוב הצדדי. "כאן ישר" הוא אומר וחיים אחריו. "הנה כאן שמאלה, זה רחוב ריב"ז. אני ארד כאן, תודה". החרדי ירד. חיים היה בשוק, הוא אפילו לא הספיק לומר לו תודה... – "כל כך קצר" אמר לעצמו, "איך לא ידעתי את הדרך הזו קודם?!?" חיים תמיד היה נוסע דרך כל הכבישים הראשיים, זו הדרך היחידה שהכיר כבר שנים על שנים עוד כשהיה נוסע עם הוריו כילד קטן לבקר את סבתא שלו ז"ל. וכך, כל פעם שהיה צריך לנסוע לפ"ת, היה נוסע כמו רובוט ברחובות שהכיר. אף פעם לא התפנה לשבת רגע ולבדוק את הדרך האופטימאלית במפה או במחשב. כבר שנים שהוא שורף זמן, עצבים ודלק ומגיע "עם הלשון בחוץ" לעבודה, והנה בהדרכה פשוטה שהסכים סוף סוף לשמוע, חסך לעצמו את כל זה. הגעתי הרבה לפני הזמן בקלות ובנחות.

לפעמים אנחנו שקועים בכל מיני הרגלים של מידות מקולקלות או סברות עקומות ואנחנו בטוחים שזו הדרך, או שאפילו מנקרת לנו בראש המחשבה שזו כנראה לא הדרך, אבל אנחנו לא פנויים כדי לעצור ולחשוב עליה רגע. השטף של החיים סוחף אותנו. או שעוברת לנו מחשבה "אין מה לעשות, ככה אני". אנחנו לא פנויים בכלל להכיר ולדעת, שבהדרכה פשוטה, של מי שמכיר את הדברים, נוכל להחליץ מכל התסבוך ולהכיר דרך טובה שגם לנו תהיה יותר נוחה וקלה בסופו של דבר. הרי זה אבסורד, לחץ היום – יום, לא נותן לנו רגע להתבונן, לראות איפה אנחנו ואיך אפשר להשתפר ולעשות את חיינו מלאים ושמחים יותר...

...כי העצה האמיתית הזאת, לא יוכלו לתת אותה ולא לראות אמיתה, אלא אותם שכבר יצאו מתחת יד יצרם ומשלו בו. כי מי שהוא עדין חבוש במאסר יצרו, אין עיניו רואות האמת הזאת ואינו יכול להכירה, כי היצר מסמא את עיניו ממש, והנה הוא כהולך בחושך שיש לפניו מכשולות ואין עיניו רואות אותם.

...הא למה זה דומה? לגן המבוכה (-מבוך העשוי מצמחיה), הוא הגן הנטוע אצל השרים, שהנטיעות עשויות כתלים כתלים, וביניהם שבילים רבים נבוכים ומעורבים, כולם דומים זה לזה, והתכלית בהם הוא להגיע אל אכסדרה (-מבנה מוגבה) שבאמצעם. ואמנם השבילים האלה מהם ישרים ומגיעים באמת אל האכסדרה, ומהם משגים את האדם ומרחיקים אותו ממנה. ואמנם ההולך בין השבילים הוא לא יוכל לראות ולדעת כלל אם הוא בשביל האמיתי או בכוזב, כי כולם שוים ואין הפרש ביניהם לעין הרואה אותם, אם לא שידע הדרך בבקיאיות

וטביעות עין שכבר נכנס בם והגיע אל התכלית שהוא האכסדרה. והנה העומד כבר על האכסדרה הוא רואה כל הדרכים לפניו ומבחין בין האמיתיים והכוזבים, והוא יוכל להזהיר את ההולכים בם, לומר: זה הדרך לכו בו! והנה, מי שירצה להאמין לו, יגיע למקום המיועד. ומי שלא ירצה להאמין וירצה ללכת אחר עיניו, ודאי שישאר אובד ולא יגיע אליו:

כן הדבר הזה: מי שעדיין לא משל ביצרו, הוא בתוך השבילים, לא יוכל להבחין ביניהם. אך המושלים ביצרו, שכבר הגיעו אל האכסדרה, שכבר יצאו מן השבילים וראו כל הדרכים לעיניהם בברור, הם יכולים לייעץ למי שירצה לשמוע, ואליהם צריכים אנו להאמין. ואמנם מה היא העצה שהם נותנים לנו? בואו חשבון, בואו ונחשב חשבוננו של עולם, כי כבר הם ניסו וראו וידעו שזה לבדו הוא הדרך האמיתי להגיע האדם אל הטובה אשר הוא מבקש ולא זולת זה:

כללו של דבר, צריך האדם להיות מתבונן בשכלו תמיד בכל זמן ובזמן קבוע לו בהתבודדו, מה הוא הדרך האמיתי לפי חק התורה שהאדם צריך לילך בו. ואחר כך יבוא להתבונן על מעשיו אם הם על הדרך הזה אם לא, כי על ידי זה ודאי שיהיה לו נקל לטהר מכל רע וליישר כל דרכיו. וכמו שהכתוב אומר (משלי ד): "פֶּלֶס מֵעַגַל רִגְלִיךָ וְכָל דַּרְכֵיךָ יִכּוֹנוּ"... (מסילת ישרים פרק ג').